

Szabari Erika

Hétköznapi szeretet

A konyhaként is használt kazánházban finom illattal pattogott a száraz fa, a villanytűzhelyen ott sustorgott már a víz, párája kíváncsian csapódott le a hideg ablaküvegen. Kint a jeges mínuszokat a szép nagyra nőtt jégcsapok jelezték. Még szürkésen, kényelmetlenül derengett a hajnal. Jó volt bent lenni a meleg konyhában.

Halkan, soha nem panasszal feltörő fájdalmas sóhaj jelezte csak a konyhába betérő idős asszony, a nagymamám ajkán az évtizedek óta cipelt gyötrő keresztet, a térdkopást.

Szó nélkül leült a megszokott helyére a tűzhely mellé, ahonnan a fájdalmai miatt csak a legszükségesebb indokkal állt fel. Megigazította a hullámcsatokat az ősz kis kontyában, majd rutinszerű mozdulattal felkötötte a kasmírkendőt, becsippentve a halántékán egy tűréssel az anyagot.

Az alumínium kannában már ott állt a víz bekészítve. Mindig kézközelben. Megemelte a fedelét, majd a vajling fölött leöblítette a kezét. Kezdődhet a nap.

A már sistergő vízbe beletette a füstölt lapockát, majd nekikezdett a krumpli pucoláshoz. Elnagyolt darabokra vágva feltette ezt is főni.

Az ajtó előtt csizmás lábak topogása hallatszott. Papa jött be. Ellátta a tyúkokat és a malacokat. Szó nélkül ült a kályha mellé. Az ő dolga volt ügyelni a tűzre, melegre. Kinyitott a kazán ajtaját. Hangosabban pattogott a tűz, finom illattal töltve meg a helységet. Rátett egy vastagabb hasábot. Megdörgölte reumás, bütökös, nehezen hajló ujjait. Jólesett a kinti fagyos idő után a meleg. Majd fájós térdeit dörgölte tovább egy élet munkájával kergesedett tenyerével.

A ház szoba felőli részéből már kiszűrődő zajok jelezték, étellel telik meg ez a nap is. A lányok felöltöztette az unokákat. Hamarosan megtelik csicssergéssel, mesével az eddig szavak nélküli konyha. Folytatódhat a könyörgés, hogy papa meséljen, amíg anya és lánya az ebédet készítik. Vidám csicssergéssel, gyermeki mosollyal érkezett meg a reggelbe a két imádott unoka. Két különböző kislány, sötétbarna hajú, nagy gesztenye szemekkel, szőke fürtös, zöld szempárral. Különbözőek, mégis ikrek. Kuncogva beültek a nagyapjuk mellé, és már kérték is, hogy meséljen.

- Mit meséljek?

- A Hófehérkét!

A családban valahogy volt egy íratlan szabály. Soha nem történt meg ez a felosztás, mégis, valahogy így alakult ki a rend. Papa olvasott a Disney meséskönyvből, mama minden délből ugyanazt a mesét mondta el, mégsem lehetett megunni soha, a kecskéről, akire káposzta földeket bízta. Anyu inkább énekelt. Lencsibabáról, árgyélus madárról, tavaszi szélről. A munkából hazatérő apu feladata volt fejből mesélni. Mennyit nyúzták érte! De még ettől is nagyobb élmény volt, amikor előkerült a diavetítő. A jellegzetes illattal, ahogy melegedett.

Serény kezek munkája nyomán már belekerült a levesbe a répa, zeller, fehérrépa. Megfőtt a krumpli is, már éppen törték, még melegében. Anyu kivitte kicsit a hidegre, majd, amikor már el tudta viselni a melegét a kéz, behozták. Belekerült a liszt, és kezdődhetett a világ legjobb mókája! A gombóc gyúrás! Kicsi zsír a tenyérbe, kis maréknyi ragacsos tésztát szakasztottak ki a nagy egész testéből, majd szépen gömbölyödtek a gombócok a pihenni nem akaró kezek alatt. Mama most is varázsolt. Ő mindig két gombócot gyúrt egyszerre a tenyerében!

Az elkészült kis gömbök ott sorakoztak a tálcákon, tányérokban, de néha még a fazék fedőjén is. Várták, hogy kikerüljön a lapocka a vízből, és átadja a helyét a gombócoknak. Ebben a várakozásban készült a másik varázslat. A tejes pite. Varázslat, mert a maga egyszerűségében mégsem tudta még senki utánozni mama tejes pitéjét. Pedig hányszor megpróbáltuk!

Végül eljött a pillanat, amikor mehetek úszni a gombócok. Kikerült a hús, a nagy zöltségek, pici vízzel még felöntötték a levest, majd a türelmetlen várakozás, hogy újból forrjon. Bucskázva gurultak egymás után a gombócok a forró levesbe! Pár pillanat, és máris kész a hajnal óta tartó munka, ami összehozta a családot, nagy közös kedvencként, az ünneptelen napokból is ünnepet varázsolva, a krumplis galuska leves!

Apu is hazaért. Pont időben. Az asztalra kerülhet a gőzölgő, gombócos csoda. Szól a Sokol rádióból a déli harangszó. Számoljuk, hányat üt. Megtippeljük, vajon most református vagy katolikus harang zúgja a történelem minden délből visszatérő emlékeztető visszhangját? Hajóvonták találkozása, senkit nem érdeklő vízállás, Ki nyer ma? Játék és muzsika tíz percben. Fülelve hallgatjuk, vajon most ügyesek lesznek-e? Már néha mi is mondjuk az ismerősebb dallamoknál a megfejtést.

De mi már nyertünk. A békés idillt, melyet emlékként őrzünk már csak. Mama sincs már, papa sincs. Anyuból lett mama, apuból lett papa. A gombócleves titka, íze, öröme a régi.

Az unokának is. Mama pedig biztosan ott van velünk ilyenkor, ha készül a családi leves. Most már pite nélkül. Azt csak mama tudta. Egy olyan családban, ahol kimondatlanul, szavak nélkül, sokszor a némaságban volt ott a szeretet. Minden megbúvó mozdulatban. Az odakészített vízben, a hajnal óta tartó fáradozásban, az elégedett hátradőlésben ebéd után, majd a meglepetésként elővett pitében, amit mama készített apunak, csak mert annyira szerette...